

TÜBİTAK

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ ARASI ARAŞTIRMA PROJELERİ
YARIŞMASI**

PROJENİN ALANI: SOSYOLOJİ

**PROJENİN ADI: EVLİLİKLERDE EŞLER ARASI UYUMUN BAZI DEĞİŞKENLER
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

HAZIRLAYANLAR

Betül CENGİZ

Döne KESKİN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	ii	
ÖZET.....	1	
BÖLÜM I		
GİRİŞ.....	2	
1.1 Araştırmanın Amacı.....		5
1.2 Problem Cümlesi.....		5
1.3 Denenceler.....		6
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları.....		6
1.5 Sayıtlar.....		6
1.6 Tanımlar ve Analizlerde Kullanılan Kısaltmalar.....		7
BÖLÜM II		
2. EVLİLİK UYUMUNU BELİRLEMeye YÖNELİK ANKET ÇALIŞMALARI.....	8	
BÖLÜM III		
3.ÇALIŞMANIN UYGULAMA BASAMAKLARI.....	11	
3.1 Araştırma Modeli		11
3.2 Araştırma Örnekleme ve Evreni.....		11
3.3 Veri Toplama Araçları.....		12
3.3.1 Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları		13
3.4 Verilerin Değerlendirilmesi.....		13
BÖLÜM IV		
4.BULGULAR.....	14	

4.2 Katılımcıların Cinsiyet, Öğrenim Düzeyi, Evlenme Yaşı, Evlilik Süresi, Yaş Farkı, Çocuk Sayısı, Ve Ailenin Aylık Gelir Miktarı Değişkenleri İle, Evlilik Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bilgiler.....	18
4.2.1. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları cinsiyete göre farklılık gösterir mi?.....	18
4.2.2 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların öğrenim düzeyine göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?	19
4.2.3. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların evlilik süresine göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?.....	20
4.2.4. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların evlenme yaşına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?.....	21
4.2.5 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların eşleri ile yaş farkına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?.....	23
4.2.6 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?.....	24
4.2.7 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların aylık gelir durumuna göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?.....	25
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER	27
5.1 Sonuç Özeti.....	27
5.2 Öneriler.....	29
KAYNAKLAR	31
EKLER.....	34

ÖZET

Kütahya ili Gediz ilçesinde yapılan bu araştırma, öğrenim düzeyi, evlenme yaşı, evlilik süresi, yaş farkı, çocuk sayısı ve ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik ve sosyoekonomik değişkenler açısından evli bireylerin evlilik uyumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Rastgele Örnekleme Yöntemi ile seçilen 244 evli katılımcıya "Evlilik Uyum Ölçeği" ve demografik değişkenlerin bulunduğu anket formu uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler ikili gruplar için t testi ikiden fazla gruplar için tek yönlü varyans analizi yapılarak yorumlanmıştır.

Katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar 30 ile 144 arasında değişmektedir. Eşlerin genel evlilik uyum puan ortalaması 104,03 olup, cinsiyete göre incelendiğinde erkeklerde (105,37) kadınlardan (102,69) yüksektir. Bazı farklılıklar olmakla beraber genel olarak katılımcıların evlilik uyum puan ortalamaları; öğrenim düzeyi, ailenin aylık gelir miktarı, evlenme yaşı arttıkça artmakta, sahip oldukları çocuk sayısı, eşler arasındaki yaş farkı ve evlilikte geçirilen süre arttıkça azalmaktadır.

BÖLÜM I:

1.GİRİŞ

Yeni bir yüzyılla birlikte, tüm dünya toplumlarında olduğu gibi toplumumuzda da meydana gelen hızlı sosyal, ekonomik ve kültürel değişmelerin bir yansıması olarak evlilik ilişkileri de değişmekte, karmaşıklaşmakta, evlilikte yaşanan sorunlar geçmişe oranla çeşitlenmekte ve eşler arasındaki uyum sorunları artmaktadır.(Şener, 2002)

Değişime uğramakla birlikte temel niteliklerini koruyarak devam eden, vazgeçilmeyen bir kültür olgusudur (Özügürlü, 1990). Evlilik ve aile hakkında bazı eleştiriler yapılmasına rağmen, mutluluk veya sıkıntılarıyla birlikte evlilik insanların büyük çoğunluğu tarafından istenmektedir. Evlilikle birlikte; aile, ailenin ortaya çıkışı, aile tipleri tartışılmaya başlanmış, daha sonra ise aile içi ve eşler arası ilişkiler inceleme konusu olmuştur (Şener, 2002).

Bugün aile, eğitim, siyaset, ordu, din, ekonomi kurumlarında olduğu gibi geçmiş yıllara kıyasla üzerinde daha önemle durulan bir kurum haline gelmiştir (Yıldırım, 1992). Evlilik bağının kurulmasıyla eşler açısından; aynı evde yaşama, müşterek hayatı paylaşma, birbirlerinin alışkanlıklarını benimseme, yeni alışkanlıklar kazanma, toplum içinde evlilik sonucu kazanılan rolleri ve gereksinimleri yerine getirme söz konusudur (Özügürlü, 1990).

Evleninceye kadar ayrı ayrı ilişkileri ve yaşamları olan kişilerin evlilik sonrası ilişki ve ilgileri yeni bir biçim kazanır. Bu duruma "evlilik ilişkileri" denir. Bu ilişki düzeninde evlilik, karşılıklı dayanışma, toplumsal onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme ve tüm toplumsal yasaklamalar dışında tutulan gereksinmelerin karşılıklı olarak doyuma ulaştırıldığı kaynaşmadır (Özügürlü, 1990). Evlilik kurumunun sağlıklı ve başarılı bir şekilde devam etmesinde ise, eşlerin ekonomik, yönetsel, psiko-sosyal olarak evliliklerinin her alanında başarılı ve uyumlu olmaları büyük önem taşır.(Şener, 2002)

Toplumun aksayan yönlerini düzeltebilmek için, işleyişini, nasıl çözülemeye çalışıyorsa, toplumun temel ekonomik ve psiko-sosyal bir ünitesi olan aileninkini de çözülememiz gerekir. Ailenin işleyişinde bozukluklar varsa, toplumda da aksamalar ortaya çıkar (Sayın, 1990). Bu nedenle, ailede eşler arası uyumun belirlenmesi önemlidir.

İnsanın doğası gereği evlilikte kadın ve erkek arasındaki uyum eskiden beri önemli bir sorun olmakla birlikte, günümüzde uzmanların ilgilenmesi gereken bir durum haline gelmiştir. Çünkü, eşler arasındaki uyumsuzluklar sadece o evliliğin dağılmasına zemin hazırlamakla kalmamakta, aynı zamanda sosyal bir sorun olarak tüm toplumu ilgilendirmektedir (Burgess, 1998). İçinde yaşadığı toplumunun işleyişine olumlu bir biçimde

katılabilmek için, ailenin de belirli bir yapısının ve işleyiş biçiminin olması gerekir. Aile, sadece iki kişinin bir araya gelmesiyle oluşan bir kurum değildir. Her şeyden önce bu iki kişinin birbirine uyması, ailenin sürekliliği için zorunludur (Sayın, 1990).

Evlilikte uyum, farklı kişiliğe sahip eşlerin mutluluğu elde etmek ve müşterek hedeflere ulaşmak için bir bütün olarak birbirlerini tamamlaması olarak tanımlanabilir (Burgess, 1998). Böyle bir uyum evli bireylerin başkaları ile olan ilişkileri ile kendi evlilik yaşamlarındaki doyum, mutluluk ve mutsuzluk gibi tüm duyguları kapsar (Sına, 1989).

Uyumlu bir evlilik, dolayısıyla başarılı bir aile yaşantısı, eşlerin yaşantılarını akıllıca planlamaları ve çabaları sonunda kazanılıp, korunması gereken bir beraberliktir, bu beraberlik uyuşmayı, paylaşmayı, kişilerin görev ve sorumluluklarını olgunca kabullenmesini öngörür (Bilen, 1993). Ailede birlik ve beraberliğin oluşabilmesi için eşler arasında; iletişim, değer ve amaçlar, karar verme, evle ilgili faaliyetlerin yürütülme biçimi, yakın akraba ilişkileri, zorunlu etkinlikler dışında kalan serbest zamanın değerlendirilmesi, gelir idaresi v.b. ekonomik, yönetsel ve psikososyal konularda anlaşmaya varılmalı ve uyum sağlanmalıdır(Şener,2002). Aksi takdir de ailenin işleyişinde, birlik ve beraberliğinin sağlanmasında aksaklıklar söz konusu olabilir, ailede anlaşmazlık, duygusal yıkım ve çözümler meydana gelebilir (Terzioğlu, 1997). Devlet İstatistik Enstitüsü 1996 verilerine göre ülkemizde boşanma nedenleri arasında ilk sırada %93.9 ile geçimsizlik yani çeşitli alanlarda eşler arasındaki uyumsuzluk gelmektedir (DİE, 1998).

Aile yaşamında eşler arasında uyum sağlanarak mutluluğun elde edilebilmesi için eşlerin; iletişim, değer ve amaçlar, karar verme, evle ilgili faaliyetlerin yürütülme biçimi, yakın akrabalarla ilişkiler, serbest zamanların değerlendirilmesi, gelir idaresi gibi konularda görüş ve çabalarını birleştirmeleri gerekir.

Açık, etkili ve nitelikli iletişim, evlilik başarısını ve mutluluğu pozitif yönde etkiler (Burlison, 1997). İletişim evliliğin başarısında pek çok faktörle ilişkili ve sorunların çözümünde pek çoğundan daha da önemlidir.

Birçok araştırma, her iki eşin de iletişim konusunda başarılı ve istekli olduğu evliliklerin büyük ölçüde mutlu, iletişim konusundaki eksikliğin ise mutsuz evliliklerde ortak nokta olduğunu göstermektedir (Şener, 2002).

Evlilik uyumunda önemli olan bir diğer konu da eşlerin sahip oldukları değer ve amaçlarıdır. Değerler bireylerin yaşamlarına anlam veren ve olması gerekenleri yansıtan davranış ve amaçlar hakkındaki fikirlerdir (Şener, 2002). Her yeni aile, onu oluşturan bireylerin ana babalarından edindikleri, alışkanlıklar, kalıplar ve hislerin, diğer bir deyişle farklı hayat felsefelerinin etkisi altında yaşantılarını kurar ve olayları karşılar. Tamamen farklı hayat felsefesine sahip ailelerden gelen iki insanın evlenmesi durumunda eşlerin gerek ekonomik, yönetsel gerekse psikososyal faaliyet alanları ile ilgili konularda anlaşmakta ve

uyum sağlamada zorluk çekeleri de kaçınılmazdır (Bilen, 1993). Ancak eski deneyimlerle, karşılaşılan her yeni olaydan elde edilen tecrübelerin karışımından yeni ailenin de kendine has bir hayat felsefesi, hayat felsefesine dayalı olarak da aile bireyleri arasında bütünlük hissi yaratan ortak değerleri oluşur ve gelişir (Terzioğlu, 1997).

Ailede karar verme modelleri ile ilgili olarak yapılan araştırmaların çoğunda mutlu ve uyumlu evlilikleri olan çiftlerin birlikte karar verme ve uzlaşma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir (Schaninger, 1986). Bunun için, evlilikte alınan her karar ve gerçekleştirilen her faaliyette, eşlerin dilek ve arzuları göz önünde bulundurulmuş olmalıdır (Eshleman, 1988). Fakat ailede ekonomik, yönetsel ve psikososyal amaç ve sorumluluklar gerçekleştirilirken ve kararlar alınırken eşler arasında zaman zaman sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Lasswell, 1991). Bu konulardaki sorunlar ise, evde iletişimi bozan ve dayanışmayı engelleyen, dolayısıyla eşler arası uyumu ve evlilik memnuniyetini azaltan etkenler arasında önemli yer tutmaktadır (Bilen, 1993).

Birçok araştırma, ev içinde ve ev dışında yürütülen evle ilgili faaliyetlerin eşler arasında paylaşıldığı ailelerde evlilik tatmini ve mutluluğunun diğer ailelerden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Kadının çalışma yaşamına katılması, eşler arasındaki ilişkilerin değişmesine, geleneksel kadınsı ve erkeksi rol kavramlarının anlamlarını yitirmesine ve değişmesine yol açmakla birlikte, yapılan araştırmalar evle ilgili faaliyetlerin çoğunun hala kadınlar tarafından yerine getirildiğini göstermektedir (Sayın, 1990). Bu eşitsiz dağılım nedeniyle, özellikle çalışan kadınlar açısından iş ve aile sorumlulukları taşınması güç bir durum halini almaktadır (Burleson, 1997). Ancak birçok evlilikte kadınların eşlerinden faaliyetlerin paylaşımını istemesi durumunda, genellikle, eşler arasında gerginlik ve tartışma yaşanmakta, tartışma yaşamak istemeyen çoğu kadın memnun olmamasına rağmen, sorumluluk dağılımında eşit olmayan bu durumu, kabul etmek zorunda kalmaktadır. (Collins, 1992).

Toplumsal çevrenin de evlilik ilişkileri ve mutluluğu üzerinde etkisi vardır. Aile içi dinamikleri olarak adlandırılan anne, baba ve yakın akrabalarla ilişkileri kapsayan yakın çevre ilişkilerine bağlı olan iletişim ve etkileşim süreçleri ve bu ilişkilerin kalitesi evliliğin mutlu ve sorunsuz şekilde sürdürülmesinde son derece önemli olmaktadır (Özügürlü, K).

Evlenen insanların tümü eşiyile hoş vakit geçirmeyi ister. Ortak ilgileri olan insanlar, muhtemelen daha iyi vakit geçirebilir ve birbirlerini daha iyi anlayabilirler. Bununla birlikte eşlerden birisinin serbest zamanlarını tek başına değerlendirmek istemesi durumunda da sorunlar yaşanabilir ve evlilik ilişkisi zarara uğrayabilir, çünkü evlilikte anlamlı ilişkiler eşlerin hoş giden zevk alınan etkinlikleri paylaşmasıyla oluşur ve artar. Ancak, bu eşlerin bağımsız zaman geçiremeyecekleri anlamına gelmez. Eşler hoşlandıkları bazı etkinlikler için bağımsız olarak belli bir zaman konusunda uzlaşabilirler (Şener, 2002). Evlilik yaşantısında

farklı ilgilere sahip olan eşler birbirlerinin ilgi alanları hakkında bilgi sahibi olma veya karşılıklı hoşça giden yeni ilgi alanlarının geliştirilmesi yoluyla da bu konuyla ilgili sorunları çözebilirler ya da bağımsız zaman konusunda uzlaşabilirler (Şener, 2002).

Ekonomik konularda sorunun en önemli yönü gelirin yönetim biçimi üzerinde yoğunlaşmaktadır (Bilen, 1993). Yapılan çeşitli araştırmalarda, ekonomik düzeyi düşük ailelerde, yüksek ekonomik düzeydeki ailelere oranla uyumsuzluk ve boşanma düzeyinin yüksek olduğunun bulunmasına rağmen, bunun tek başına evlilikteki uyumu belirleyici bir faktör olmadığı da belirtilmektedir (Schaninger, 1986). Evlilik uyumunda önemli olan nokta gelirin miktarı ile birlikte eşlerin para idaresi v.b. ekonomik konularda fikir birliğine varmaları ve ortak bir anlayış oluşturmalarıdır.

Eşlerin, aile yaşantısına ilişkin konuları planlama ve uygulamada görüş birliğinde olmaları, aile içi ilişkilere, işbirliğine ilgi göstermeleri sağlam bir aile yapısının oluşmasında önemli rol oynar. Uyumsuz evlilikler ise, kuşaklar yoluyla mutsuz ve uyumsuz evliliklere yol açabilir, çünkü evlilik ile ilgili olumsuz duygu ve yargılar uyumsuz çiftlerin çocuklarına da geçebilmekte uyumsuz ve başarısız evliliklerin zincirleme sürüp gitmesine neden olabilmektedir. Bu durum da ailelerden meydana gelen toplumun yapısını ve gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Bilen, 1993).

1.1 Araştırmanın Amacı

Toplumun temel birimi ailedir. Bu nedenle ülkelerin gelişimi ve değişimi toplumun çekirdeğini oluşturan ailelerdeki huzur ortamına bağlıdır. Bunda da eşlerin evliliklerinde her alanında başarılı ve uyumlu olmaları büyük önem taşır.

Bu nedenle bu araştırma; demografik ve sosyoekonomik değişkenler açısından bireylerin evlilik uyumlarını belirleyerek ve karşılaştırarak elde edilen bulguların ailelere bu konuda eğitim verecek kurum ve kuruluşların eğitim içeriğini belirlemede faydası olacağı umulmaktadır.

1.2 Problem Cümlesi

Bu araştırmada evli bireylerin evlilik uyumları demografik ve sosyoekonomik değişkenler açısından farklılaşma durumu var mıdır? Sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmada, cinsiyet, öğrenim düzeyi, evlenme yaşı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, çocuk sayısı ve ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik ve sosyoekonomik değişkenler kullanılmıştır.

1.3 Denenceler

Bu araştırmada evli bireylerin evlilik uyumları demografik ve sosyoekonomik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin 7 alt problem ele alınmıştır.

1. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları, cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
2. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
3. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları evlenme yaşına göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
4. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları evlilik süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
5. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları eşler arasındaki yaş farkına göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
6. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşır.
7. Evli bireylerin evlilik uyumları ölçeği puan ortalamaları ailenin aylık gelir miktarına göre anlamlı düzeyde farklılaşır.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Kütahya İli, Gediz İlçesi merkezinde ve merkeze yakın 4 farklı köydeki katılımcılar üzerinden yapılmıştır. Bulgular benzer nitelikteki bireylere genellenebilir.

1.5 Sayıtlılar

Öğrencilerin, araştırmada kullanılan Çiftler (Evlilik) Uyum Ölçeği'ni cevaplandırmada samimi ve tarafsız olacakları kabul edilmiştir.

Evli çiftlerin evlilik uyum düzeyleri, Evlilik Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar ile sınırlandırılmıştır.

1.6 Tanımlar ve Analizlerde Kullanılan Kısaltmalar

Araştırmada kullanılan bazı kavramların tanımları aşağıda belirtilmiştir.

Evlilik: Karşı cinsten iki kişinin birlikte yaşamak, yaşantıları paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla kurdukları bir ilişkiler sistemi, karşılıklı bir dayanışma, toplumsal onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme, bir kaynaşmadır.(Özgüven, 2000)

Evlilik Uyumu: Evliliğin kendine ait çok özel şartları içinde eşlerin kendileri ve birbirleriyle uzlaşma, ortak amaca ulaşma ve denge kurma çabasıdır.(Baltaş, 1993)

Tablolarda kullanılan kısaltmalar aşağıda verilmiştir.

KO: Kareler ortalaması

KT: Kareler toplamı

OAF: Ortalamalar arasındaki fark

P: Anlamlılık düzeyi

F: Varyans analizi puanı

N: Frekans(Sayı)

t: T testi puanı

X: Ortalama değer

Ss: Standart sapma

SH: Standart hata

BÖLÜM 2:

2. EVLİLİK UYUMUNU BELİRLEMeye YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Ülkemizde farklı sosyoekonomik ve demografik özellikteki ailelerde eşlerin sorumluluk dağılım biçimlerini, karar verme modellerini ve aile kaynaklarının idaresini, evlilik ilişkilerini, evlilik uyum ve doyum düzeylerini psikolojik açıdan belirlemek amacıyla yapılmış araştırmalarla ilgili özetler verilmiştir.

Şener (2002), Ankara ilinde yaptığı araştırmada, ekonomik, yönetsel ve psikososyal faaliyet alanlarına ilişkin çeşitli konular ile demografik ve sosyoekonomik değişkenler açısından kadın ve erkeklerin evlilik uyumunu belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonucunda; genel bir eğilim olarak eşler arasında; duygu ve düşüncelerin paylaşım (iletişim), değerlerinin öncelikleri ile amaçlarının benzer olma, önemli konulardaki kararlara ve evle ilgili faaliyetlere katılma, gerek kendi gerekse eşinin anne, baba ve yakın akrabalarıyla ilişkilerini yeterli bulma, serbest zaman etkinliklerine birlikte katılma, geliri ihtiyaçların karşılanması açısından yeterli bulma ile bu konulara ilişkin memnuniyet derecesi arttıkça evlilik uyum puan ortalamalarının arttığını, diğer taraftan belirtilen tüm bu konular da yaşanan anlaşmazlık derecesi arttıkça evlilik uyum puan ortalamalarının azaldığını göstermiştir.

Kocadere'nin (1995) iyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirlemeye yönelik 100 çiftle yaptığı araştırmada eşlerden her birinin eşinin akrabalarıyla olan geçimsizliğinin, kötü evliliklerde iyi evliliklerden dört kat daha fazla olduğu, iyi evliliklerdeki eşlerin boş zamanlarını eşleriyle daha fazla birlikte geçirdikleri, çocuğun evliliğin iyi yada kötü değerlendirilmesinde etkisinin olmadığı, kötü evliliklerde maddi sorunların evliliklerinde problemlere yol açtığını belirten deneklerin oranının iyi evliliklerdeki deneklerden yaklaşık iki kat fazla olduğu, iyi evliliklerde eşlerin duygu, düşünce ve dertlerini birbirleriyle daha fazla paylaştıkları kötü evliliklerde önemli konulardaki kararların daha çok tek taraflı alındığı iyi evliliklerde ise eşler tarafından birlikte alındığı, belirtilen bu konuların çeşitli demografik özellikler açısından da farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Tezer (1986) tarafından evli eşler arasındaki çatışma davranışları ve evlilik doyumunun incelenmesi amacıyla 104 evli çift üzerinde yapılan araştırmada çatışmaların yaygınlığı, sıklığı ve yarattığı gerginlik düzeyinin eşlerin evlilik ilişkisinde sağladıkları genel doyumla ilişkili olduğu, çağdaş ve eşitlikçi bir evlilik ilişkisinde eşlerin sağladıkları doyumun daha

yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilik ilişkisinden sağlanan genel doyumun, kadınların eşlerinde uzlaşma, anlaşma davranışı algıladıkları zaman yükseldiği, erkeklerde ise eşlerinde yakınlık algılamadıkları zaman azaldığı görülmüştür. (Şener, 2002)

Fışiloğlu (2001) tarafından akraba evliliğinin evlilik uyumu ile ilişkisini araştırmak amacıyla 150 çift üzerinde yapılan çalışmada akraba evliliği yapan grubun evlilik uyumunun akraba evliliği yapmayan gruptan daha düşük olduğu, ayrıca akraba evliliği yapanların akrabalarla ilgili daha çok çatışma yaşadıkları belirlenmiştir.

Hasta (1996) tarafından ev işi paylaşımı ve ev işi paylaşımında hakkaniyet algısının evlilik doyumu üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla 180 kadın ve erkek üzerinde yapılan çalışmada erkeklerin evlilik doyumunun kadınlardan, çalışmayan kadın ve eşlerinin evlilik doyumlarının da çalışmayan kadın ve eşlerinden yüksek olduğu ev işi paylaşımına ilişkin hakkaniyet algılayan kadınların evlilik doyumlarının, hakkaniyet algılamayan kadınlardan yüksek olduğu, erkeklerde ise hakkaniyet algısı ile evlilik doyumu arasında anlamlı ilişki olmadığı bulunmuştur.

Demir ve Fışiloğlu (1999) yalnızlık ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla 58 çiftle yaptıkları araştırmada her iki eş grubunda da evlilik uyumu ile yalnızlık arasında önemli düzeyde negatif korelasyon bulunduğunu, evliliğini kendi seçimi ile gerçekleştirenlerin evlilik uyumunun daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Szinovacz (1967) tarafından eşlerin çeşitli konulara ilişkin karar verme sürecindeki davranışları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pensilvanya' da 52 çift üzerinde yapılan araştırmada; eşlerin karar verme sürecindeki memnuniyetlerinin, erkeklerin evlilik uyumlarında önemli bir belirleyici olduğu kadın ve erkek açısından düşünülen ideal karar verme tarzının uygulanmasının evlilik uyumunu pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. (Şener, 2002)

Osmond (1977) tarafından yapılan araştırmada mutlu evlilikleri olan çiftlerin karar vermede birlikte davrandıkları, kararlarda uzlaşmaya vardıkları, eşlerden birinin kararlardaki baskınlığı ve eşler arasındaki güç dengesinin çok büyük farklılıklar göstermesi durumlarında evlilik doyumunun azaldığı ve boşanma oranının yüksek olduğu bulunmuştur.

Davidson (1984) tarafından eşler arasında güç paylaşımı ve eşitliğin evlilik uyumu üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla 162 çift üzerinde yapılan çalışmada eşler arasındaki güç paylaşımı ve eşitlik duygusunun artmasıyla, eşlerin mutluluklarının da arttığı bulunmuştur.

Peterson (1968) tarafından iletişimin aile problemleriyle ilişkisini incelemek amacıyla 756 çiftle yürütülen araştırmada; etkin iletişim sağlamış çiftlerin birlikte geçirilen zaman, dini konular, aile sorumlulukları, cinsel konular, aile üyelerinin beklentileri, çeşitli alanlarda planlama ve karar verme konularına ilişkin daha az problem yaşadığı, iletişim sorunu olan çiftlerle aynı tür sorunlara sahip olsalar dahi sorunlarını daha kolay çözdükleri bulunmuştur.

Noller (1981) evlilik uyumu üzerinde iletişim konusunda eşler arasındaki cinsiyet farklılıklarının etkisini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada; evliliklerinde mutlu olan erkeklerin eşlerinin mesajlarını anlamada daha başarılı fakat mutsuz evliliklerde erkeklerin bu konuda daha başarısız olduğunu saptamıştır. (şener, 2002)

Navran (1967) evlilik uyumunda iletişimin etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada; büyük ölçüde mutlu olan çiftlerin, evliliklerinde sıkıntı ve sorun yaşayan çiftlerle karşılaştırıldığında daha çok konuştukları, birbirlerini ve sorunlarını daha iyi anladıkları ve kelimelerin ardında yatan duyguları daha iyi sezindikleri belirlenmiştir. (şener, 2002)

Orthner'in (1975) yüksek sosyoekonomik düzeyde 216 erkek 226 kadın üzerinde beş ayrı yaşam döneminde boş zaman faaliyetlerine harcanan zaman miktarı ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Southeastem' de yaptığı araştırmada; boş zaman faaliyetlerinden elde edilen tatminin, evliliğin özellikle 1. (0-5 yıl) ve 4. (18-23 yıl) döneminde evlilik doyumu üzerinde ve ilişkileri düzenlemede önemli rol oynadığı belirlenmiştir. (şener, 2002)

BÖLÜM III:

3. ÇALIŞMANIN UYGULAMA BASAMAKLARI

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler üzerinde durulmuştur.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modelindedir. Araştırmanın bağımsız ve bağımlı değişkenleri arasında istatistiksel yöntemler kullanılarak evli bireylerin evlilik uyumlarını bazı değişkenlere göre farklılaşma durumunu nasıl açıkladığını belirlemek amacı ile veriler toplanmıştır.

3.2 Araştırma Örnekleme ve Evreni

Bu araştırma, demografik ve sosyoekonomik özellikler açısından farklılık gösteren ailelerde bu özelliklerin evlilik uyumu üzerindeki etkisini ortaya koymak ve karşılaştırmak amacıyla planlanmıştır.

Araştırma Kütahya ili Gediz ilçesi merkezi ve merkeze bağlı 4 köyde yapılmıştır. Seçilen köyler ilçe merkezine yakın olan 7 köyden rastgele seçilmiştir. Bu köyler; Dörtdeğirmen Köyü, Fırdan Beldesi, Gümele Beldesi ve Ece Köy'dür.(Tablo 1)

Tablo 1: Örnekleme Alınan Katılımcıların Yerleşim Yeri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

		CİNSİYET		TOPLAM
		KADIN	ERKEK	
İLÇE MERKEZİ	SAYI	76	70	146
DÖRTDEĞİRMEN KÖYÜ	SAYI	12	7	19
FIRDAN BELDESİ	SAYI	16	18	34
GÜMELE BELDESİ	SAYI	13	12	25
ECE KÖY	SAYI	9	11	20
TOPLAM		126	118	244

Araştırmanın evrenini Kütahya ili Gediz İlçesidir. Benzer niteliklere sahip nüfusa genellenebilir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada evlilik uyumuna etki eden faktörlerin belirlenmesi amacıyla iki bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin 1. bölümünde; öğrenim düzeyi, evlenme yaşı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, çocuk sayısı ve ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik ve sosyoekonomik değişkenleri içeren sorular sorulmuştur. Anketin 2. bölümünde evli bireylerin uyum düzeylerini ölçmek için Spanier (1976) tarafından geliştirilen "Evlilik(Çiftler) Uyum Ölçeği" (Dyadic Adjustment Scale) kullanılmıştır (Ek 1). Veri toplama aracı hem kadın hem erkek (N=244) tarafından, yapılan açıklamalardan sonra bağımsız olarak kendileri tarafından doldurulmuştur.

3.2.1. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Aracı

Ek I' de verilen "Evlilik(Çiftler) Uyum Ölçeği" (Dyadic Adjustment Scale) iyi bir şekilde tanımlanmış çeşitli alt kavramların değerlendirilmesi yoluyla evli ya da birlikte yaşayan çiftler tarafından algılanan evlilik kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilen 32 maddelik bir ölçme aracıdır (Fışiloğlu, 2000).

Spanier tarafından geliştirilen ölçek evlilik uyumunu ölçmek için güvenilir ve geçerli bir ölçüm sağlamakta, bu nedenle de Evlilik Uyum Ölçeği evlilik yaşamının kalitesini belirlemede en sık başvurulan bir araç olarak kullanılmaktadır (Fışiloğlu, 2000).

Ölçek 32 sorudan oluşmakta olup, 30 tanesi 5 ile 7 seçenek arasında değişen cevap formatlı likert tarzı sorulardır. Bu soruların çoğu her zamandan, hiçbir zamana kadar sıralanan seçeneklerle, 0-7 arasında değişen puanlara sahiptir. Diğer 2 soru ise evet veya hayır cevabı gerektiren tarzda düzenlenmiş olup 0 veya 1 olarak puanlanmıştır. Ölçeğin toplam puanı 0-151 arasındadır. Ölçeğe göre alınan puan ne kadar yüksekse ilişkinin kalitesi de o denli iyi olarak değerlendirilmektedir. Orijinal ölçeğin puan ortalamaları evli örneklem için 114,8 boşanmış örneklem için ise 70,7 dir. Ölçekte yer alan sorulardan 16-23, 31, 32 (eşlerarası) tatmin, 24-28 (eşlerarası) birliktelik, 1-3, 5,7-15 (eşlerarası) fikirbirliği ve 4, 6, 29 ve 30. sorular (eşlerarası) duygulanım ifadesi ile ilgilidir (Fışiloğlu, 2000, Şener, 2002).

Spanier (1967) tarafından geliştirilen bu ölçeğin Türk örnekleme için geçerli ve güvenilir ve geçerli olup olmadığını test etmek amacıyla Fışiloğlu ve Demir (Fışiloğlu, 2000) tarafından ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada Türk örneklemine ait "Çiftler Uyum Ölçeği" puan ortalaması erkeklerde 103,7 ve kadınlarda 105,2

olmak üzere ortalama 104,5 (S.D.=18,6) olarak bulunmuştur. Türk örnekleminde ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik sonucu orijinal sonuca yakın bir şekilde 0,92 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak Türk örneklem üzerinde yapılan çalışma "Evlilik Uyum Ölçeği"nin evlilik kalitesinin ölçümünde kullanılabilecek oranda yüksek bir güvenirliğe ve geçerliliğe sahip iyi bir ölçüt olduğu belirlenmiştir(Fıfıloğlu, 2000). Bu nedenle bu araştırmada da Spainer tarafından geliştirilen, Fıfıloğlu ve Demir (2000) tarafından Türk Örnekleme Üzerinde geçerlik güvenirlik çalışması yapılan "Çiftler Uyum Ölçeği" kullanılmıştır.

3.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS yazılımı ile analiz edilmiştir. Veriler için katılımcı sayısı esas alınarak her bir soru için tanımlayıcı istatistikler olan mutlak ve yüzde değerleri gösteren frekans tabloları hazırlanmıştır.

Çiftler uyum ölçeğindeki 32 maddeye verilen cevaplara karşılık gelen evlilik uyum puan ortalamaları elde edilmiştir. Evlilik uyum puan ortalamaları ile evlilik uyumuna etki edebileceği düşünölen her bir soru birlikte değerlendirilmiş, gruplar arası puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığı "Tek Yönlü Varyans Analizi" ve "iki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi" (t testi) ile kontrol edilmiştir. Sorulara (bağımsız değişkenlere) ilişkin seçenek sayısı iki ise (grup sayısı iki ise) grupların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki fark "İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi" (t testi) ile seçenek sayısının (grup sayısının) ikiden fazla olması durumunda ise "Tek Yönlü Varyans Analizi" ile test edilmiştir. Analiz sonucunda farklılık önemli bulunduğunda farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığı Tukey testi ile kontrol

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların; öğrenim düzeyleri, evlenme yaşı, evlilik süresi, yaş farkı, çocuk sayısı ile ailenin aylık gelir miktarı ve kadının çalışma durumu ile ilgili bilgiler incelenmiştir.

Öğrenim düzeyleri;

Ankette öğrenim düzeyleri bakımından 4 farklı grup oluşturulmuştur. Bu gruplar İlkokul ve daha az (5 yıllık ve daha az eğitim görenler), ilköğretim, lise ve üniversitedir.

Araştırma kapsamına alınan eşlerden gerek kadınlar, gerekse erkekler arasında "İlköğretim" seviyesinde öğrenim görmüş olanlar (kadın: %49,2, erkek: %46,6) önde gelmektedir. Bunu sırasıyla kadınlarda ilköğretim ve daha az (% 22,2) ve lise (%20,6) ve üniversite (%7,9) düzeyinde öğrenim görmüş olanlar, erkeklerde lise (%25,4), ilköğretim ve daha az (% 19,3) ve ve üniversite (%9,8) düzeyinde öğrenim görmüş olanlar, izlemektedir.(Tablo 2)

Tablo 2. Araştırmaya katılanların öğrenim düzeyinin cinsiyetlere göre dağılımı tablosu

			CİNSİYET		TOPLAM
			KADIN	ERKEK	
ÖĞRENİM DUZEYİ	İLKOKUL	Sayı	28	19	47
		% CİNSİYET	22,2%	16,1%	19,3%
		% Toplam	11,5%	7,8%	19,3%
	İLKOĞRETİM	Sayı	62	55	117
		% CİNSİYET	49,2%	46,6%	48,0%
		% Toplam	25,4%	22,5%	48,0%
	LİSE	Sayı	26	30	56
		% CİNSİYET	20,6%	25,4%	23,0%
		% Toplam	10,7%	12,3%	23,0%
	ÜNİVERSİTE	Sayı	10	14	24
		% CİNSİYET	7,9%	11,9%	9,8%
		% Toplam	4,1%	5,7%	9,8%
TOPLAM	Sayı	Sayı	118	244	
	% CİNSİYET	% CİNSİYET	100,0%	100,0%	
	% Toplam	% Toplam	48,4%	100,0%	

Evlilik yaşı;

Evlenme yaşı nedir? Sorusuna karşılık katılımcıların verdiği cevaplara göre 5 farklı grup oluşturulmuştur. Bu gruplar 16-19 yaş arası evlenenler, 20-24 yaş arası evlenenler, 25-29 yaş arası evlenenler, 30-34 yaş arası evlenenler ve 34'den büyük yaşta evlenenlerdir.

Araştırma kapsamına alınan katılımcılar evlenme yaşlarına göre incelendiğinde; kadınların %32,5'ünün evlenme yaşının "16-19", %24,6 'ünün "20-24", %22,2'sinin "25-29", %2,4'inin ", %4.8' inin ise "35 ve üzeri" olduğu bulunmuştur. Erkeklerde ise evlenme yaşı "20-24" olanlar (%33,9) ilk sırada yer almakta, bunu %28 ile evlenme yaşı "25-29 yaş grubunda olanlar izlemektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Araştırmaya katılanların evlenme yaşının cinsiyetlere göre dağılımı tablosu

			CİNSİYET		Toplam
			KADIN	ERKEK	
EVLİLİK YAŞI	16-19	Sayı	41	17	58
		% CİNSİYET	32,5%	14,4%	23,8%
		% Toplam	16,8%	7,0%	23,8%
	20-24	Sayı	31	40	71
		% CİNSİYET	24,6%	33,9%	29,1%
		% Toplam	12,7%	16,4%	29,1%
	25-29	Sayı	28	33	61
		% CİNSİYET	22,2%	28,0%	25,0%
		% Toplam	11,5%	13,5%	25,0%
	30-34	Sayı	23	28	51
		% CİNSİYET	18,3%	23,7%	20,9%
		% Toplam	9,4%	11,5%	20,9%
	34+	Sayı	3	0	3
		% CİNSİYET	2,4%	,0%	1,2%
		% Toplam	1,2%	,0%	1,2%
Toplam	Sayı	126	118	244	
	% CİNSİYET	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	51,6%	48,4%	100,0%	

Araştırma kapsamına alınan katılımcılar evlilik sürelerine göre incelendiğinde Eşlerin, %30,7 'sinin "6-10", %5,6'sinin "11-15", %18 'sının "0-5", %18 'unun "21+" yıldır evli bulunduğu, (Tablo 4).

Eşler arası yaş farkı;

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların eşleri ile aralarındaki yaş farkları incelendiğinde; eşlerin %45,9'unun aralarında "1-3", %25,8'sinin "4-6" yaş fark bulunduğu, %13,9'unun "7-9" %8,6'sı "aynı yaşta", %5,7'si ise "9'dan fazla" olduğu bulunmuştur. (Tablo 5)

Tablo 4. Araştırmaya katılanların evlilik süresinin cinsiyetlere göre dağılımı tablosu

			CİNSİYET		Toplam
			KADIN	ERKEK	
EVLİLİK SÜRESİ	0-5	Sayı	23	21	44
		% Toplam iç.	9,4%	8,6%	18,0%
	6-10	Sayı	40	35	75
		% Toplam iç.	16,4%	14,3%	30,7%
	11-15	Sayı	30	33	63
		% Toplam iç.	12,3%	13,5%	25,8%
	16-20	Sayı	23	21	44
		% Toplam iç.	9,4%	8,6%	18,0%
	21+	Sayı	10	8	18
		% Toplam iç.	4,1%	3,3%	7,4%
Toplam		Sayı	126	118	244
		% Toplam iç.	51,6%	48,4%	100,0%

Tablo 5. Araştırmaya katılanların eşler arasındaki yaş farklarının cinsiyetlere göre dağılımı tablosu

			CİNSİYET		Toplam
			KADIN	ERKEK	
ARADAKİ FARK	FARK YOK	Sayı	8	13	21
		% CİNSİYET İçi	6,3%	11,0%	8,6%
		% Toplam İçi	3,3%	5,3%	8,6%
	1-3	Sayı	61	51	112
		% CİNSİYET İçi	48,4%	43,2%	45,9%
		% Toplam İçi	25,0%	20,9%	45,9%
	4-6	Sayı	33	30	63
		% CİNSİYET İçi	26,2%	25,4%	25,8%
		% Toplam İçi	13,5%	12,3%	25,8%
	7-9	Sayı	17	17	34
		% CİNSİYET İçi	13,5%	14,4%	13,9%
		% Toplam İçi	7,0%	7,0%	13,9%
	9+	Sayı	7	7	14
		% CİNSİYET İçi	5,6%	5,9%	5,7%
% Toplam İçi		2,9%	2,9%	5,7%	
Toplam		Sayı	126	118	244
		% CİNSİYET İçi	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam İçi	51,6%	48,4%	100,0%

Sahip olunan çocuk sayısı;

Katılımcıların verdiği cevaplara göre sahip olunan çocuk sayısı değişkeni beş gruba ayrılmıştır. Bu gruplar çocuğu olmayanlar, 1 çocuğu olanlar, 2 çocuğu olanlar, 3 çocuğu olanlar ve 3'den fazla çocuğu olanlardır.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların çocuk sayıları incelendiğinde; "bir çocuk" sahibi olanların (%41,0) önde geldiği, bunu sırasıyla "iki çocuk" ve "üç çocuk" sahibi olanların (iki çocuk: %38,9, üç çocuk: %11,5) ve "çocuk sahibi olmayanların" (%6,1) izlediği saptanmıştır. (Tablo 6).

Tablo 6. Araştırmaya katılan katılımcıların sahip olduğu çocuk sayısı dağılımı tablosu

			CİNSİYET		Total
			KADIN	ERKEK	
COCUK SAYISI	YOK	Sayı	2	13	15
		% CİNSİYET İçi	1,6%	11,0%	6,1%
		% Toplam İçi	,8%	5,3%	6,1%
	1	Sayı	35	65	100
		% CİNSİYET İçi	27,8%	55,1%	41,0%
		% Toplam İçi	14,3%	26,6%	41,0%
	2	Sayı	57	38	95
		% CİNSİYET İçi	45,2%	32,2%	38,9%
		% Toplam İçi	23,4%	15,6%	38,9%
	3	Sayı	26	2	28
% CİNSİYET İçi		20,6%	1,7%	11,5%	
% Toplam İçi		10,7%	,8%	11,5%	
3+	Sayı	6	0	6	
	% CİNSİYET İçi	4,8%	,0%	2,5%	
	% Toplam İçi	2,5%	,0%	2,5%	
Toplam		Sayı	126	118	244
		% CİNSİYET İçi	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam İçi	51,6%	48,4%	100,0%

Ailenin aylık geliri;

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların aylık gelirlerine göre incelendiğinde; %41,0'ının aylık gelirinin "750-1500 TL", %38,5'inin "1500-2250 TL" olduğu belirlenmiştir (Tablo 7).

Tablo 7: Araştırmaya katılan katılımcıların aylık gelire göre dağılımı tablosu

			CİNSİYET		Toplam
			KADIN	ERKEK	
AYLIK GELİR DUZEYİ	750 Altı	Sayı	7	14	21
		% CİNSİYET İçi	5,6%	11,9%	8,6%
		% Toplam İçi	2,9%	5,7%	8,6%
	750-1500	Sayı	35	65	100
		% CİNSİYET İçi	27,8%	55,1%	41,0%
		% Toplam İçi	14,3%	26,6%	41,0%
	1500 -2250	Sayı	55	39	94
		% CİNSİYET İçi	43,7%	33,1%	38,5%
		% Toplam İçi	22,5%	16,0%	38,5%
Toplam	Sayı	126	118	244	
	% CİNSİYET İçi	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam İçi	51,6%	48,4%	100,0%	

4.2. Katılımcıların Cinsiyet, Öğrenim Düzeyi, Evlenme Yaşı, Evlilik Süresi, Yaş Farkı, Çocuk Sayısı, Ve Ailenin Aylık Gelir Miktarı Değişkenleri ile Evlilik Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bilgiler

4.2.1. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları cinsiyete göre farklılık gösterir mi?

Bu bölümde eşlerin genel evlilik uyum puan ortalamaları ile cinsiyet, öğrenim düzeyi, evlenme yaşı, evlilik süresi, yaş farkı, çocuk sayısı ile ve ailenin aylık gelir miktarı evlilik uyum puan ortalamaları incelenmiştir.

Araştırma kapsamında anket uygulanan 244 evli katılımcı "Çiftler Uyum Ölçeğinden" aldığı puanlar 30 ile 144 arasında değişmekte olup genel evlilik uyum puan ortalaması ise 99,78 dir.(Tablo 8)

Tablo 8: Katılımcıların Evlilik Uyum Ölçeği'nden aldığı puanlar tablosu

	N	Min.	Max.	X	Ss
TOPLAM PUAN	244	30,00	144,00	99,78	21,86

Eşlerin evlilik uyum puan ortalamaları cinsiyete göre incelendiğinde; eşlerden erkeklerin evlilik uyum puan ortalaması (101,10) kadınlarınkinden (98,54) yüksektir. Ancak, cinsiyetler açısından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemsiz olduğu bulunmuştur. ($p>0.05$) (Tablo 9).

Tablo 9. Eşlerin cinsiyetlerine göre Evlilik Uyum Ölçeği puanlarına ilişkin N, X, Ss değerleri ve iki ortalama arasındaki farkın önem testi (t Test) sonuçları

	N	X	Ss	t	P
KADIN	126	98,54	21,14	1	0,40
ERKEK	118	101,10	22,70		

4.2.2. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların öğrenim düzeyine göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları öğrenim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin N, X ve Ss değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo incelendiğinde, üniversite düzeyinde eğitim görmüş katılımcıların evlilik uyum puan ortalamaları 107,55 ile en yüksek değeri almıştır. Sırasıyla evlilik uyum puan ortalamaları lise düzeyinde 107,55, ilköğretim düzeyinde 96,75, ilköğretim düzeyinde 89,85 olduğu belirlenmiştir. Öğrenim düzeyleri açısından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 10. Öğrenim düzeylerine göre Evlilik Uyum Ölçeği puanlarına ilişkin n, %, x, s değerleri ve varyans analizi sonuçları

	N	X	SS	F	P
İLKOKUL VE ALTI	47	89,85	27,73	12,12	,000*
İLKÖĞRETİM	117	96,75	18,87		
LİSE	56	107,55	18,44		
ÜNİVERSİTE	24	115,83	15,41		
Toplam	244	99,78	21,85		

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Öğrenim düzeylerine göre evlilik uyum puanlarına ilişkin tukey testi

(I) OĞRENİM DÜZEYİ	(J) OĞRENİM DÜZEYİ	OAF (I-J)	SH	P
İLKOKUL	ORTA	-6,90	3,60	,210
	LİSE	-17,70(*)	4,05	,000
	UNV	-25,98(*)	5,14	,000
ORTA	LİSE	-10,80(*)	3,33	,007
	UNV	-19,08(*)	4,59	,000
LİSE	UNV	-8,30	5,00	,349

Öğrenim düzeyleri değişkenine bağlı olarak evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamalarından kaynaklandığı incelendiğinde ilkököl düzeyindekiler ile hem lise hem üniversite, ilköğretim düzeyindekiler hem lise hem üniversite evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli ($p < 0.05$) olduğu bulunmuştur.(Tablo 11).

4.2.3. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların evlilik süresine göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları öğrenim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin N, X ve Ss değerleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğrenim düzeylerine göre evlilik uyum puanlarına ilişkin N, %, x, Ss değerleri ve varyans analizi sonuçları

EVLİLİK SÜRESİ	N	X	Ss	F	P
0-5	44	105,25	18,00	3,20	,015
6-10	75	101,93	24,70		
11-15	63	100,54	21,30		
16-20	44	94,86	17,40		
21+	18	86,80	24,90		
Total	244	99,80	21,90		

Evlilik uyum puan ortalamaları evlilik süresi açısından incelendiğinde; evlilik uyum puan ortalamalarının en yüksek olduğu grubun 0-5 yıl, en düşük olduğu grubun ise "21 yıldan fazla" evliler olduğu belirlenmiştir. Evlilik süresi bakımından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır.(Tablo 12)

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13: Evlilik süresine göre evlilik uyum ölçeği ortalama puanlarına ilişkin tukey testi

(I) EVLİLİK SÜRESİ	(J) EVLİLİK SÜRESİ	OAF (I-J)	SH	P
0-5	6-10	3,40	4,10	,926
	11-15	4,71	4,22	,798
	16-20	10,40	4,60	,159
	21+	18,47(*)	6,10	,020
6-10	11-15	1,39	3,67	,996
	16-20	7,06	4,10	,416
	21+	15,16	5,70	,059
11-15	16-20	5,70	4,22	,663
	21+	13,76	5,74	,120
16-20	21+	8,10	6,10	,663

Evlilik süresine ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamalar farkından kaynaklandığı incelendiğinde; evlilik süresi 0-5 yıl olanlar ile evlilik süresi 21 yıldan fazla olanların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan önemli, buna karşın diğer grupların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın önemsiz olduğu bulunmuştur (Tablo 13).

4.2.4. Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların evlenme yaşına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları evlenme yaşına göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin n, X ve Ss değerleri Tablo 14’de verilmiştir.

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup 30-34 yaş aralığında evlenenlere aittir. (109,47) Sırasıyla 34 yaş üstü evlenenlerin puan ortalaması 109,07, 25-29 yaş aralığında evlenenlerin puan ortalaması 101,24, 20-24 yaş aralığında evlenenlerin puan ortalaması 96,05 ve 16-19 yaş aralığında evlenenlerin puan ortalaması 93,84’ tür. Katılımcıların evlenme yaşına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır (Tablo 14).

Tablo 14. Evlenme Yaşına Göre Evlilik Uyum Puanlarına ilişkin N, %, x, Ss Değerleri ve Varyans Analizi Sonuçları

EVLİLİK YAŞI	N	X	Ss	F	P
16-19	58	93,90	22,20	5	,001
20-24	73	96,10	23,58		
25-29	62	101,24	20,40		
30-34	48	109,50	16,90		
34+	3	109,10	19,40		
Total	244	99,80	21,90		

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15: Evlenme yaşına göre evlilik uyum ölçeği ortalama puanlarına ilişkin tukey testi

(I) EVLİLİK YAŞI	(J) EVLİLİK YAŞI	OAF (I-J)	SH	P
16-19	20-24	-2,30	3,80	,976
	25-29	-7,40	3,90	,314
	30-34	-15,63(*)	4,13	,002
	34+	-25,82	12,60	,241
20-24	25-29	-5,19	3,70	,617
	30-34	-10,42	4	,107
	34+	-23,61	12,50	,324
25-29	30-34	-8,30	4,07	,258
	34+	-18,42	12,60	,582
30-34	34+	-10,20	12,60	,928

Eşlerin evlenme yaşlarına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamalar farkından kaynaklandığı incelendiğinde; evliliğini 16-19 yaşında gerçekleştiren ile 30-34 yaş aralığında gerçekleştirenlerin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu diğer grupların konuya ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın ise önemsiz olduğu saptanmıştır (Tablo 15).

4.2.5 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların eşleri ile yaş farkına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları eşleri ile yaş farkına göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin n, X ve Ss değerleri Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların eşleri ile yaş farkına göre evlilik uyum puanlarına ilişkin N, %, x, Ss değerleri ve varyans analizi sonuçları

YAŞ FARKI	N	X	Ss	F	P
FARK YOK	21	111,00	20	3,24	,013
1-3	112	108,70	23,10		
4-6	63	99,95	19,10		
7-9	34	95,10	18		
9+	14	86,50	27,80		
Toplam	244	99,80	21,90		

Evlilik uyum puan ortalamaları katılımcıların eşleri ile arasındaki yaş farkı açısından incelendiğinde; evlilik uyum ölçeği puan ortalamalarının en yüksek (111,00) olduğu grubun yaş farkı olmayanlar, en düşük olduğu grubun ise eşleriyle yaş farkı 9 dan fazla olan evliler olduğu belirlenmiştir. Eşler arası yaş farkı bakımından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır(Tablo 16).

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 17'de verilmiştir.

Eşler arası yaş farkına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamaları farkından kaynaklandığı incelendiğinde; eşler arasında fark olmayanlar ile yaş farkı 9 ve üstü olanların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan önemli, buna karşın diğer grupların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın önemsiz olduğu bulunmuştur(Tablo 17).

Tablo 17: Eşler arası yaş farkına göre evlilik uyum ölçeği ortalama puanlarına ilişkin tukey testi

(I) ARADAKİ FARK	(J) ARADAKİ FARK	OAF (I-J)	SH	P
FARK YOK	1-3	10,32	5,10	,259
	4-6	11,10	5,50	,249
	7-9	15,97	6	,060
	9+	24,50(*)	7,50	,009
1-3	4-6	,72619	3,38	1,00
	7-9	5,70	4,20	,664
	9+	14,20	6,08	,139
4-6	7-9	4,92	4,60	,818
	9+	13,45	6,34	,214
7-9	9+	8,60	6,90	,721

4.2.6 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları Sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin n, X ve Ss değerleri Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Sahip olunan çocuk sayısına Evlilik Uyum Puanlarına ilişkin N, %, x, Ss değerleri ve varyans analizi sonuçları

ÇOCUK SAYISI	N	X	Ss	F	P
YOK	15	110,90	24,10		
1	100	101,80	21,40		
2	95	98,69	21,80	2,45	,047
3	28	92,89	19,90		
3+	6	87,70	24		
Total	244	99,80	21,90		

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup henüz çocuk sahibi olmayan evlilere aittir. (110,87) En düşük puan ortalaması ise 3’ ten fazla çocuğa sahip olanlarıdır. Katılımcıların sahip olunan çocuk sayısına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır (Tablo 18).

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 19’de verilmiştir. Yapılan tukey testinden bir sonuç elde edilememiştir.

Tablo 19: Sahip olunan çocuk sayısına göre evlilik uyum ölçeği ortalama puanlarına ilişkin tukey testi

(I) ÇOCUK SAYISI	(J) ÇOCUK SAYISI	OAF (I-J)	SH	P
YOK	1	9,10	5,98	,553
	2	12,17	6,00	,256
	3	17,97	6,91	,073
	3+	23,20	10,43	,175
1	2	3,20	3,09	,854
	3	9	4,70	,305
	3+	14,13	9,10	,527
2	3	5,80	4,64	,722
	3+	11,10	9,09	,744
3	3+	5,30	9,80	,983

4.2.7 Evlilik Uyum ölçeği puan ortalamaları katılımcıların aylık gelir durumuna göre anlamlı olarak farklılık gösterir mi?

Evlilik uyum ölçeği puan ortalamaları aylık gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (F testi) ile yapılmıştır. Gruplara ilişkin n, X ve Ss değerleri Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Aylık gelir durumuna göre Evlilik Uyum Puanlarına ilişkin N, %, x, Ss değerleri ve varyans analizi sonuçları

GELİR DURUMU	N	X	Ss	F	P
3000+	21	108,70	25,53	3,33	,011
2250 - 3000	100	101,83	21,40		
1500-2250	94	99,30	21,02		
750 - 1500	23	88,04	18,80		
750 Altı	6	87,70	24		
Toplam	244	99,80	21,90		

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup aylık geliri 3000 TL'den fazla olan evlilere aittir. (108,62) En düşük puan ortalaması ise aylık geliri, 750 TL'nin altında olanlarıdır. Katılımcıların aylık gelir düzeyine ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır (Tablo 20).

Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel değerler Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Aylık gelir durumuna göre evlilik uyum ölçeği ortalama puanlarına ilişkin tukey testi

(I) AYLİK GELİR DÜZEYİ	(J) AYLİK GELİR DÜZEYİ	OAF (I-J)	SH	P
750 altı	750 - 1500	6,80	5,20	,680
	1500 - 2250	9,35	5,20	,372
	2250 - 3000	20,60(*)	6,47	,014
	3000+	20,95	10	,219
750 1500	1500 2250	2,56	3,08	,920
	2250 3000	13,80	4,96	,056
	3000+	14,16	9,10	,517
1500 2250	2250 3000	11,22	5	,165
	3000+	11,60	9,03	,701
2250 3000	3000+	,37681	9,83	1,000

Katılımcıların aylık gelir düzeyine ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamalar farkından kaynaklandığı incelendiğinde; aylık geliri 3000 TL'den fazla olan evlilerle aylık geliri 750 TL'nin altında olan evlilerin olanların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan önemli, buna karşın diğer grupların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın önemsiz olduğu bulunmuştur(Tablo 21).

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde; evlenme yaşı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, çocuk sayısı ve ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik ve sosyoekonomik değişkenlerin eşler arası uyum düzeylerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçlar verilmiştir.

5.1 Sonuç Özeti

Araştırmaya 116 kadın 118 erkek katılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan eşlerden gerek kadınlar, gerekse erkekler arasında İlköğretim seviyesinde öğrenim görmüş olanlar (kadın: %49,2, erkek: %46,6) önde gelmektedir.

Katılımcılar evlenme yaşlarına göre incelendiğinde; kadınların %32,5'ünün evlenme yaşı 16-19, erkeklerde ise evlenme yaşı 20-24 olanlar (%33,9) ilk sırada yer almaktadır.

Ankete katılan bireyler evlilik sürelerine göre incelendiğinde eşlerin, %30,7 'sinin 6-10 yıl, %5,6'sinin 11-15 yıl, %18 'sının 0-5yıl ve %18 'inin 21 yıldan fazla süre evlidir.

Katılımcıların eşleri ile aralarındaki yaş farkları incelendiğinde; eşlerin %45,9 'unun aralarında 1-3 yaş, %25,8'sinin 4-6 yaş, %13,9' unun 7-9 yaş fark vardır. %8,6'sı aynı yaşta, %5,7'si ise eşleriyle yaş farkı 9 yaştan fazladır.

Katılımcıların çocuk sayıları incelendiğinde; bir çocuk sahibi olanların (%41,0) önde geldiği, bunu sırasıyla iki çocuk ve üç çocuk sahibi olanların (iki çocuk: %38,9, üç çocuk: %11,5) ve çocuk sahibi olmayanların (%6,1) izlediği saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların aylık gelirlerine göre incelendiğinde; %41,0'inin aylık gelirinin 750-1500 TL, %38,5'inin 1500-2250 TL olduğu belirlenmiştir

Eşlerin evlilik uyum puan ortalamaları cinsiyete göre incelendiğinde; erkeklerin evlilik uyum puan ortalaması (101,10) kadınlarınkinden (98,54) yüksektir. Ancak, cinsiyetler açısından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemsiz olduğu bulunmuştur.

Öğrenim düzeyleri değişkenine bağlı olarak evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın incelendiğinde ilköğretim düzeyindekiler ile hem lise hem üniversite, ilköğretim düzeyindekiler hem lise hem üniversite evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyum puan ortalamaları evlilik süresi açısından incelendiğinde; evlilik uyum puan ortalamalarının en yüksek olduğu grubun 0-5 yıl, en düşük olduğu grubun ise 21 yıldan fazla evliler olduğu belirlenmiştir. Evlilik süresi bakımından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır.

Evlilik süresine ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın hangi grupların ortalamalar farkından kaynaklandığı incelendiğinde; evlilik süresi 0-5 yıl olanlar ile evlilik süresi 21 yıldan fazla olanların evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan önemli olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup 30-34 yaş aralığında evlenenlere aittir. Katılımcıların evlenme yaşına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak da önemli olduğu saptanmıştır.

Eşlerin evlenme yaşlarına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki fark incelendiğinde; evliliğini 16-19 yaşında gerçekleştirenler ile 30-34 yaş aralığında gerçekleştirenlerin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu saptanmıştır.

Evlilik uyum puan ortalamaları katılımcıların eşleri ile arasındaki yaş farkı açısından incelendiğinde; evlilik uyum ölçeği puan ortalamalarının en yüksek (111,00) olduğu grubun yaş

farkı olmayanlar, en düşük olduğu grubun ise eşiyle yaş farkı 9 dan fazla olan evliler olduğu belirlenmiştir. Eşler arası yaş farkı bakımından evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlıdır.

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup henüz çocuk sahibi olmayan evlilere aittir. (110,87) En düşük puan ortalaması ise 3' ten fazla çocuğa sahip olanlarındır. Katılımcıların sahip olunan çocuk sayısına ilişkin evlilik uyum puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak önemlidir.

Evlilik uyum ölçeği ortalama puanının en yüksek olduğu grup aylık geliri 3000 TL'den fazla olan evlilere aittir. (108,62) En düşük puan ortalaması ise aylık geliri, 750 TL'nin altında olanlarındır.

5.2 Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı bazı öneriler şunlardır;

Ailede birlik ve beraberliğin sağlanabilmesi için gerek evlilik öncesi dönemde gençlere, gerekse evli bireylere yönelik olarak;

1. Temel insan ilişkileri ve iletişim, ekonomik, fizyolojik ve psikolojik açıdan evliliğe hazır olma, çocuk sayısı ve aralığı gibi evlilik ilişkilerinde son derece önemli olan konularda örgün ve yaygın eğitim kapsamında aileleri aydınlatıcı ve bilinçlendirici eğitim programlarının hazırlanarak uygulanması,
2. Toplumumuzda genellikle erkeklere göre öğrenim düzeyi daha düşük olan kadınların eğitimine önem verilmesi ve eğitim düzeyinin yükseltilmesi konusunda yapılan çalışmalarla verilen desteğin artırılması,

3. Mevcut medeni yasa hükümlerine rağmen halen ülkemizin birçok yöresinde görülen küçük yaşta evlenmelerin önlenmesi gerekli çalışmalar yapılması,
4. Evlilik uyumunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılacak yeni araştırmaların ülke genelinde farklı bölgelere ve yerleşim yerlerine yaygınlaştırılarak toplumun tümüne ulaşılması,
5. Evli bireylerin ev ve aile yaşamında karşılaşacağı sorunlar karşısında gerektiğinde yardım alabilmeleri aile-toplum merkezlerinin işlevleri artırılması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Baltaş, A., Baltaş, Z.,** (1993) Stres ve Başaçıkma Yolları, Remzi Kılabevi, İstanbul, s.103.
- Bilen, M.,** (1983) Ailede, Kurumlarda ve Toplumda Sağlıklı İnsan İlişkileri. Ankara: Teknik Basım San.
- Burgess, E.W., Cottrell, L.S.,** (1998) Predicting Success or Failure in Marriage. Newyork: Thoemmes Press.
- Burleson, B.R., Denton, W.H.,** (1997) The Relationship Between Communication Skill and Marital Satisfaction: Some Moderating Effects. Journal of Marriage and the Family, 59:884-902
- Collins, R, Coltrane, S.,** (1992) Sociology Of Marriage and the Family. Gender, Love And Property. Chicago: The Nelson-Hall Publishers.
- Çopur, Z.,** (2001) Aile Değerlerinin Finansman Uygulamalarına Etkisinin İncelenmesi. H.Ü. Ev Ekonomisi Yüksek Okulu. Ev İdaresi ve Aile Ekonomisi Bölümü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Davidson, B. A.,** (1984) Test of Equity Theory for Marital Adjustment. Social Psychology Quarterly, 47:36-42.
- Demir, A, Fışiloğlu, H.,** (1999) Loneliness and Marital Adjustment of Turkish Couples. The Journal of Psychology, 133: 230-240, 1999
- DİE, (2006),** Boşanma İstatistikleri. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik
- Dumon, W.,** (1991) Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Aile Politikası. (Çev. M. R. Esengül.) Aile ve Toplum Dergisi. 1:1-11
- Eshleman, J.R.,** (1988) The Family and Introduction. Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.
- Fışiloğlu, H.,** (2001) Consanguineous Marriage and Marital Adjustment in Turkey. The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families, 9: 215-222
- Fışiloğlu, H., Demir, A.,** (2000) Applicability of the Dyadic Adjustment Scale for Measurement of Marital Quality With Turkish Couples, European Journal of Psychological Assessment, 16 (3): 214-218
- Hasta, D.,** (1996) Ev İşi Paylaşımı ve Ev İşi Paylaşımında Hakkaniyet Algısı ile Evlilik Doyumu İlişkisi. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

Kocadere, M.,(1995) İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Betimsel Bir Çalışma. E.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara .

Lasswell, M.,(1991) Lasswell,T. Marriage And Family. California: Wadsworth Publishing Company a Division of Wadsworth Inc.

Lewis, RA.,(1979) Spanier, G.B. Theorizing About Quality and Stability Marriage. In Burr, W.R, Hill, R, Nye, F.L, Reiss, LL. (Ed.) Contemporary Theories About Family. Vol:1, New York: Freepress

Navran, L.,(1967) Communication and Adjustmen in Marriage. Family Process, 6:173-184

Noller, P.,(1981) Gender and Marital Adjustment Level Differences in Decoding Messages From Spouses and Strongers. Journal of Personalit Y'and Social Psychology, 41:272-278

Orthner, D.K.,(1995) Leisure Activity Patterns and Marital Satisfaction Over the Marital Career. Journal of Marriage and the Family, 37:91-102

Osmond, M.W.,(1977) Marital Organization in Low-Income Families: A Cross-Race Comparision. International Sociology of the Family, 7:143-156

Özgülven, İ.E.,(2000) Evlilik ve Aile Terapisi, FDREM Yayınlan, Ankara, , s. 19.

Özüğurlu, K.,(1990) Evlilik Raporu. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Peterson, D.M.,(1968) Husband - Wife Communication and Family Problems. Sociology and Social Research, 53:375-384

Sayın, Ö. (1990) Aile Sosyolojisi. Ailenin Toplumdaki Yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Basım evi.

Schaninger, CM.,(1986) Buss, W.C A Longitudional Comparison of Comsumption and Finance Handling Between Happily Married and Divorced Couples. Journal of Marriage and the Family. 48:129- 136

Sına, S.P.,(1989) Marital Adjustment and Personal Space Orientation. The Joral of Social Psychology, 130:5, 633-639,

Spanier, G.B.,(1976) Measuring Dyadie Adjustment: New Seales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. Journal of Marriage and the Family, 38:15-28.

Stinnet, N. (1984)Relationships in Marriage and the Family. Newyork: Macmillan Publishing Company

Şener, A., (2002) Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ev İdaresi ve Ev Ekonomisi Proğramı Doktora Tezi ,

Ankara

Terzioğlu, R.G.,(1987) Ev İdaresi İlkeleri. Ankara: Doğuş Matbaası,.

Tezer, E., (1986). Evli Eşler Arasındaki çatışma Davranışları: Algılama ve Doyum. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara,.

Yıldırım, İ., (1992) Evli Bireylerin Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara

EKLER:EK 1

Bu anket eşler arası uyum düzeyini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Lütfen samimiyetle cevap veriniz. Size uygun olan ifadeyi cevaplayınız, seçenek varsa X ile işaretleyiniz. Bilgileriniz kesinlikle gizli kalacaktır. Vereceğiniz yardım için teşekkür ederiz.		
A	Cinsiyetiniz	1.Kadın( ) ☐ 2.Erkek( )
B	Yaşınız	.....
C	Evlenme yaşınız	.....
D	Eşinizin evlenme yaşı	.....
E	Eşinizle aranızdaki yaş farkı	1.Yaş farkı yok ( ) 2. 1-3 yaş ( ) 3. 4-6( ) 4. 7-9 yaş( ) 5.10 yaş ve üstü( )
F	Öğrenim durumunuz	1.Okula gitmedim ( ) 2.İlkokul ( ) 3.Ortaokul/ilköğretim ( ) 4.Lise( ) 5.Üniversite( )
G	Eşinizin öğrenim durumu	1.Okula gitmedim ( ) 2.İlkokul ( ) 3.Ortaokul/ilköğretim ( ) 4.Lise( ) 5.Üniversite( )
H	Çocuk sayınız nedir?	1.Çocuk yok( ) 2. Bir çocuk( ) 3. İki çocuk( ) 4. Üç çocuk ( ) 5. Dört çocuk ( ) 6. Dörtten fazla( )
I	Ailenizin aylık gelir düzeyi	0-500( ) 501-1000( ) 1001-1500( ) 1501-2000( ) 2001-2500( ) 2501-3000( ) 3000TL üstü( )

Birçok insanın, ilişkilerinde anlaşmazlıkları vardır. Lütfen aşağıda verilen maddelerin her biri için siz ve eşiniz arasındaki anlaşma veya anlaşamama ölçüsünü aşağıda verilen altı düzeyden birini seçerek işaretleyiniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen hemen her zaman anlaşırız	Nadiren anlaşamayız	Sıkça anlaşamayız	Hemen hemen zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
1. Aileyle ilgili parasal işlerin idaresi	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
2. Eğlenceyle ilgili konular	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
3. Dini konular	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
4. Muhabbet-sevgi gösterme	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
5. Arkadaşlar	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
6. Duygusal yaşam	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
7. Bildiğiniz geleneklere uygun davranışlar	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)

	Her zaman anlaşırız	Hemen hemen her zaman Anlaşırız	Nadiren <u>Anlaşamayız</u>	Sıkça <u>Anlaşamayız</u>	Hemen hemen her zaman <u>Anlaşamayız</u>	Her zaman <u>Anlaşamayız</u>
8. Yaşam felsefesi	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
9. Anne baba yada yakın arkadaşlarla ilişkiler	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
10. Önemli olduğuna inanılan amaçlar, hedefler ve konular	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
11. Birlikte geçirilen zaman miktarı	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
12. Temel kararların alınması	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
13. Ev ile ilgili görevler	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
14. Boş zaman ilgi ve uğraşları	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
15. Mesleki kararlar	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)

	Her zaman	Hemen hemen her zaman	Zaman zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
16. Ne sıklıkla boşanmayı, ayrılmayı ya da ilişkinizi bitirmeyi düşünür ya da tartışırsınız?	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17. Ne sıklıkla siz veya eşiniz kavgadan sonra evi terk edersiniz?	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18. Ne sıklıkla eşinizle olan ilişkinizin genelde iyi gittiğini düşünürsünüz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
19. Eşinize güvenir misiniz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
20. Evlendiğiniz (ya da birlikte yaşadığınız) için hiç pişmanlık duyar mısınız?	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21. Ne sıklıkla eşinizle münakaşa edersiniz?	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

	Her gün	Hemen hemen her gün	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
23. Eşime sevgiyle sarılırım	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)

	Hepsine	Çoğuna	Bazılarına	Çok azına	Hiçbirine
24. Siz ve eşiniz ev dışı ilgilerinizin- etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)

Aşağıdaki olaylar siz ve eşiniz arasında ne sıklıkla geçer?

	Hiçbir zaman	Ayda birden az	Ayda bir veya iki defa	Haftada bir ya da iki defa	Günde bir defa	Günde birden fazla
25. Teşvik edici fikir alışverişinde bulunmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26. Birlikte gülmek	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27. Bir şeyi sakince tartışmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28. Bir iş üzerinde birlikte çalışmak	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Eşlerin bazı zamanlar anlaştıkları bazen anlaşamadıkları konular vardır. Eğer aşağıdaki maddelere son birkaç hafta içinde siz ve eşiniz arasında görüş farklılığı veya problem yarattıysa belirtiniz. (Evet veya Hayır'ı işaretleyiniz.)

	Hayır	Evet
29. Duygusal yakınlıktan kaçmak	(0)	(1)
30. Sevgi göstermemek	(0)	(1)

31. Aşağıda ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki, "mutlu" birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genelde değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyini en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

0	1	2	3	4	5	6
Aşırı mutsuz	Oldukça mutsuz	Az mutsuz	Mutlu	Oldukça mutlu	Aşırı mutlu	Tam anlamıyla mutlu
[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

32. Aşağıda belirtilen cümlelerden ilişkinizin geleceği hakkında ne hissettiğinizi en iyi şekilde tanımlayan ifadeyi lütfen işaretleyiniz.

[5] İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için yapamayacağım hiç bir şey yoktur.

[4] İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için yapabileceklerimin hepsini yapacağım.

[3] İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için payıma düşeni yapacağım.

[2] İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapamam.

[1] İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapmayı reddederim.

[0] İlişkim asla başarılı olmayacak ve ilişkinin yürütmesi için benim daha fazla yapabileceğim bir şey yok.